

Forvandlingskugle. Transsylvanske folkeeventyr, identitet og depression: den ungarske kunstmaler Kinga Bartis om at male sig tilbage til livet.

Kunstneren som identitetssøgen

**VICTOR BOY
LINDHOLM**

Den 36-årige billedkunstner Kinga Bartis er født i den rumænske region Transsylvanien af ungarske forældre. Hendes billeder er mørke, mytiske og dybe som hendes bjergrige, skovfyldte hjemstavn, der har været stærkt inspirerende for Kinga Bartis' næsten magiske penselstrøg.

Jeg møder hende i hendes atelier på Nørrebro, hvor et stort rødt maleri med en enorm flydende krop, hvis ansigt er ved at skifte form, hænger for enden af væggen. En slags hamskifte, der på den ene side ligner et menneske, og på den anden side sender tankerne hen mod eventyrenes verden. Det er ikke tilfældigt. Det er sådan, Kinga Bartis, der sidder foran mig i sorte jeans og en sort T-shirt, begyndte at male: »Maleriet har altid været der.

Først tegnede jeg enhjørninger, havfruer og motiver fra historier, som mine bedsteforældre fortalte mig. Traditionelle transsylvanske folkeeventyr har altid inspireret mig. Det er et magisk landskab med mytiske dimensioner, som jeg blander med lidt moderne elementer.«

Det er næsten ikke til at tro, at Kinga Bartis, der praktisk talt bor i sit atelier, der prydes af hel- og halvfærdige malerier, og som taler hjemmefant om kunst, mens hun gestikulerer med sine tatoverede arme, nær aldrig var blevet kunstner.

Hendes forældre flyttede til en lille ungarsk by, og da Kinga Bartis var færdig med gymnasiet, tog hun til Budapest for at studere, men det var ikke kunsten, valget faldt på i første omgang: »Jeg har en kandidat i samfundsvidenskab fra et af de bedste universiteter i Ungarn.«

Kinga Bartis (f. 1984). Opvokset i Transsylvanien i Rumænien og Ungarn. Har en kandidat i samfundsvidenskab i Ungarn og er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi. Seneste udstilling er Deep Dream. Udstiller på Byens kro til februar 2021. Foto: Niels Christensen

Jeg er først lidt overrasket, fordi Kinga Bartis kun er 36 år og altså både har læst fem år på universitetet i Budapest og også lige er blevet færdiguddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi, mens hun har lært sig selv at tale dansk. Jeg spørger, hvordan det hænger sammen: »I Ungarn skal man vælge uddannelse med det samme. Jeg var 18 år, og jeg vidste ingenting, men folk kræver, at man skal vide, hvad man vil resten af sit liv. Jeg satte ikke engang spørgsmålstegn ved ikke at vælge kunsten, men jeg blev virkelig deprimeret og stresset.«

Kinga Bartis beskriver, hvordan hun ikke havde et valg. Hendes far var håndværker, og hendes mor arbejdede i det offentlige. De var som mange andre i Ungarn autoritetstro og rationelle, og kunsten var ikke noget, man kunne leve af. Det tænkte Kinga Bartis også selv: »Jeg valgte kunsten fra, fordi jeg ikke ville være fattig. Meget rationelt. Mine forældre har altid arbejdet, og min far havde tre jobs. Jeg ville ikke mangle penge i mit liv, men den første dag på universitetet begyndte jeg bare at græde, fordi jeg var så ulykkelig over mit valg.«

Selv om universitetsuddannelsen tærede på Kinga Bartis, havde hun stadig tid til at tegne, og hun trænede sit håndværk med kurser i især croquistegning, men det var ikke nok: »Jeg havde en konflikt inde i mig selv. Jeg kunne ikke undvære kunsten. Det almindelige liv gav ikke mening for mig, maleriet er på en måde i mit dna,« griner Kinga Bartis lidt overrasket over den dramatiske formulering.

Det var på en udveksling i forbindelse med hendes universitetsuddannelse, at Kinga Bartis kom til København. Her opdagede hun Kunstakademiet, og hun tænkte, at det kunne være spændende at søge ind. Hun havde ikke noget at miste. I 2009 flyttede hun til København, hvor hun begyndte på sprogscole, og efter tre forsøg kom hun ind på Kunstakademiet i 2012, klar til at vende tilbage til kunsten.

Kinga Bartis beskriver sig selv som en outsider, og det har været vigtigt i forhold til hendes praksis: »Mine billeder er en undersøgelse af identitet. Min familie var immigranter, og jeg har altid følt mig udenfor i forhold til min familie. Lidt *off*. Jeg var introvert og nørdet, og mine forældre havde alle mulige stereotype, heteroseksuelle forestillinger om at være kvinde, som jeg ikke forstod. De var ikke onde, sådan var det bare i Ungarn. Jeg følte mig først hjemme, da jeg kom ind på akademiet, men det tog mig fire år at slippe outsiderfølelsen. Jeg var totalt blank på teori. Jeg vidste intet, og jeg forstod heller ikke de forskellige hierarkier. Jeg tænkte bare, at vi skulle lave kunst sammen. Jeg var så meget en outsider, at jeg ikke rigtigt forstod, at jeg var en outsider.«

Det er svært at sige, om man kan aflæse denne position direkte i Kinga Bartis' billeder, men de eventyragtige figurer, som hun nævnte i begyndelsen, går igen i hendes billeder sammen med

kraftige farver og nøgne kvinder i forskellige udstrakte, ja næsten overmenneskelige positurer.

Der er noget på spil, der handler om det, der står på grænsen mellem det menneskelige, mellem kønnene og på grænsen mellem virkelighed og fantasi: »Jeg er meget interesseret i flertydighed, og i kunsten kan du vælge det hele. Nogle dage føler jeg mig som en kvinde, andre dage som et bord eller en robot uden følelser. Det tror jeg godt, at man kan aflæse i mine værker, at de afspejler en bevægelse, at intet er statisk her i livet. Livet, det er som en hoppebold, op og ned, og på et tidspunkt dør man.«

Kinga Bartis rejser sig grinende op, og hun finder nogle skitsebøger frem. Hun kommer til at vælte en kaffekop, og hun viser mig, efter at hun har tørret op, en masse post-its med tændstikfigurer.

Det er her, hendes værker begynder. Med nogle klodsede stregtegninger på små gule sedler, og jeg kigger lidt betaget over på det store røde maleri på den store væg. Det er svært at få det til at hænge sammen. Kinga Bartis fortæller om processen: »Først har jeg de her post-its, og indtil videre har jeg lavet tre små billeder som en slags forstudier til det store billede, selv om de også er selvstændige værker. På det tidspunkt er jeg i kontrol, men på et tidspunkt begynder maleriet at male sig selv, så giver jeg slip på processen, og jeg tænker ikke over, hvad det her billede skal. Jeg ved ikke, helt præcist hvordan maleriet slutter.«

Der er ingen tvivl om, at Kinga Bartis er en arbejdshest, og det at være lang tid i hendes atelier er hendes vigtigste metode: »Jeg er optaget af, at maleriet skal være kontrolløst og reflekterende. Derfor bruger jeg meget tid på at komme ind i den stemning. Jeg bruger tre timer på bare at ankomme til mit atelier. Jeg gør lidt rent, svarer på mails, og jeg begynder først at male klokken 18 og indtil klokken 24. Det skal helst være mørkt. Det er meget arbejde og ikke så meget liv, men jeg lever jo igennem maleriet.«

Det *er* maleriet, som styrer Kinga Bartis' liv og følelser. Dagen før interviewet havde hun lavet noget nyt på det store maleri, som hun var meget tilfreds med: »Så gik jeg bare igennem byen, hørte Lady Gaga og havde det genialt over det,« siger hun og smiler.

De lange dage i atelieret er sammen med meditation og forskellige dufte med til at bringe hende derhen, hvor kunsten er en adgangsbillet til frihed og endnu et skridt væk fra den rationalitet, som hendes samfundsvidenskabelige uddannelse truede hende med.

📷 Kunstner Kinga Bartis fotograferet i sit atelier. Foto: Niels Christensen

»Maleriet har flere gange reddet mig. Da jeg skulle tage afgangseksamen fra Kunstakademiet, mistede jeg en ven, der var meget tæt på mig. Det var livstruende for mig. Jeg har aldrig følt mig så magtesløs, og jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle bearbejde det. Jeg brugte maleriet, og det fik en slags vitalitet, et håb, noget lys og noget mørke frem i billederne. Følelser, som jeg stadig tapper ind i, når jeg maler.«

Selv om Kinga Bartis arbejder meget og bruger meget tid i atelieret, er hun opmærksom på ikke at blive »en lønslave«, som hun kalder det. Hun er modstander af tidens effektivitetsparadigme, at skulle producere, så man bliver stresset: »I kunsten har man mulighed for at reflektere, der er mange unge kunstnere, der bliver fanget i overproduktion, fordi de vil tjene penge. Men jeg tror, at det er vigtigt at sige nej. Man bliver selvfølgelig fattig, men jeg prøver at have et simpelt liv og huske på, at det gør mig glad at kunne komme her i mit atelier.«

Det store røde billede for enden af væggen er til Byens Kro, et traditionelt brunt værtshus i centrum af København, hvor mange forskellige generationer kommer for at drikke øl. Det er langt fra de fine gallerier i Bredgade med deres hvide vægge, og det passer Kinga Bartis perfekt: »Mine udstillinger er meget stedsspecifikke. Jeg vil gerne relatere til omgivelserne og ikke bare udstillingsstedets traditionelle, hvide rum. Jeg vil ikke overtage rummet med mine værker, jeg vil have, at der foregår en samtale mellem mig og beskueren.«

Og måske hun så alligevel ved lidt om, hvad maleriet handler om. På billedet er der forskellige ansigter, der er i gang med at skifte form, og det er ikke tilfældigt:

»Min første inspiration til billedet var Platons *Symposion*, hvor de taler om livet, kærlighed og identitet. Lidt ligesom på en bar. Der kommer et blandet publikum, der bliver lidt fulde og mister kontrollen. Man går igennem forskellige faser og forskellige identiteter, når man er lidt fuld. Det må billedet gerne kommunikere.«

Inklusion er et vigtigt ord for Kinga Bartis. Det handler om at lave et rum, hvor beskueren føler sig velkommen. Hun vil gerne smadre kunstens traditionelle hierarkier: »Tag for eksempel ekspressionismen med de store håndbevægelser. Det handler meget om at vise, hvor meget energi man har. Det taler ikke så meget til mig. Jeg gider ikke at *claime* et rum, jeg vil skabe et rum for folk. Jeg vil ikke støde dem væk, men lave horisontale værker, hvor de føler sig hjemme, hvor de føler sig inkluderet.«

Der er ingen tvivl om, at frihedsfølelsen er helt grundlæggende for Kinga Bartis' praksis, og her til sidst kigger hun over på sit maleri og siger: »Måske føler jeg mig lidt fuld, når jeg maler. Den

der berusende følelse af frihed og nærvær. Det er det vigtigste.«

I en serie på fire afsnit spørger Weekendavisen fire unge kunstnere om, hvordan deres værker bliver til, om deres praksis og de tanker, de gør sig om formgivning. Serien udfordrer museumsgæsten, der siger: »Det kunne jeg også have lavet«, ved at tale om alt det arbejde og liv, der ligger bag det endelige kunstværk.

Læs om kunstneren som fremtidsforsker.

Eller om kunstneren som detektiv her.

PODCAST

Hvad skal mennesker i rummet?

24 spørgsmål classic. Rigmandsturisme, måneminedrift eller måske rekreative ophold. Danmarks førerende rumforsker udlægger forskellige intentioner, mennesker lægger i rumfart.

LONE FRANK

IDEER

En bredspektret dræber

Selvom RoundUp har været på markedet siden 1970'erne, hersker der stadig stor uenighed om produktets potentielle negative eftervirkninger.

KRISTIAN HVIDTFELT NIELSEN

BØGER

En sociopolitisk Ros

Den livlige debat om J.D. Vances underklasses! fra 2016 er blusset op igen i forbindelse med er

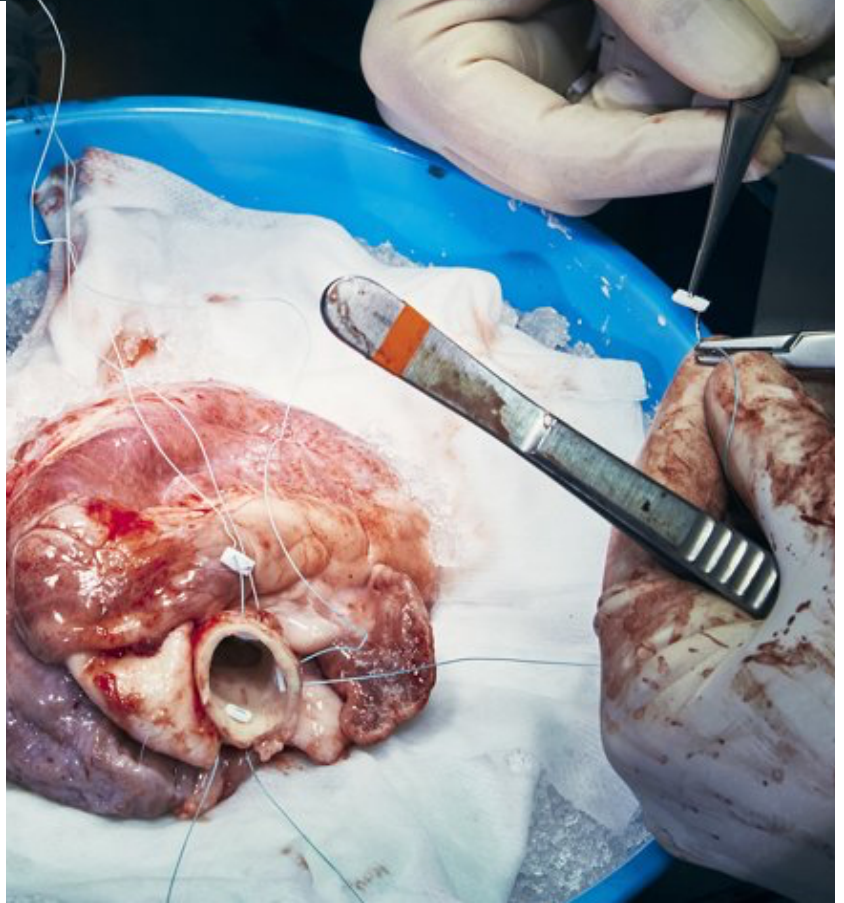
LASSE WINTHER JENSEN

SAMFUND

For at mennesker kan leve, må grise dø

En banebrydende maskine er kommet til Danmark. Den holder liv i hjertet, selv når det forlader kroppen, og vil kunne afhjælpe problemet med organmangel. Reportage fra operationsstuen.

AMALIE SCHROLL MUNK

BØGER

Danskernes kamp med Gud

I to nye bøger bliver danskernes tro – og manglen på samme – undersøgt til bunds.

KRISTIAN DITLEV JENSEN

KULTUR

Teatralsk bekym

Tidens teater maler den sorteste apokalypse. Tø lyssind?

ASKER HEDEGAARD BOYE

KLUMME

Skønhedens turbulens

Videnskaben bag sort sol er tæt forbundet til min interesse for komplekse turbulente systemer i hjernen.

MORTEN L. KRINGELBACH

IDEER

Ud og hjem ig

Tre Mars-missioner, en eksploderende rumr:
Polarstern: 2020 var andet og mere end coron
vacciner.

KRISTOFFER LOTTRUP

KULTUR

Lidelsen

Da Knud Romer så sit I
han at se indad. Nu for
på et liv i mørke og,

JEPPE BI

IDEER

Pandemiens syrebåd

Efter et år med corona står vi med en enestående chance for at opgradere vores forhold til viden, og hvordan vi bruger den i kampen med virkeligheden. Både som enkelte hverdagsmennesker og som samfund.

LONE FRANK

SAMFUND

Lårhånd og albue

På de ord, der vandt frem i det forgangne år, kig med i Danmark og det øvrige Vesten.

ANNA LIBAK

SKRIBENTERNES AVIS

Martin Krasnik

Giver et anderledes perspektiv på Danmark og verden.

Leny Malacinski

Om køn, globalisering på gadeplan og forliste borgerlige drømme.

Arne Hardis

Læs om dansk politik, som kun Arne kan skrive det.

Deb
taler
ide
Me

KULTUR

Højt fra træets grønne top

Skål! Til topersoners julefrokost i det store stolte firma *Visdommens kilde*. Gode råd, ingen har bedt om.

PERNILLE STENSGAARD og **SYNNE RIFBJERG**

LEDER

Et barn er født

Er kristendommen ved at forsvinde fra Vesten? Ideer tværtimod i alle de væsentlige kulturkamp. MeToo til Black Lives Matter? Det spørgsmål s

KLAUS WIVEL

BØG

Ekspeditionen aldrig kommer

Knud Rasmussens søgen efter den sidste overdådighed giver sluttet afslutning. Lykke i :

KATJA K

SERVERET

Flydende julestemning

Allerede romerne drak vin med honning, krydderier, laurbærblade og safran.

ASKE MUNCK

Vi smitter hinanden
med usynlige ting:
sygdom, kærlighed

JULEDIGT

Jeg længes efter valmuer

Et besynderligt år går på hæld, og Naja Marie Aidt har skrevet et juledigt til Weekendavisens læsere.

NAJA MARIE AIDT

SERV

Ubrændt kart

Hæng ikke stres
karamellen, men k

TRINI

PODC

Nikita K synes selv rimeli

Mens vi venter på næste
kapitel har vi udvalgt
som bestemt kan

DET NÆSTE K

HJERNERNES FEST

Julequiz 2020

Afgrundsdyb respekt for de vindende og dyb skam til de tabende. Kun ædel dannelse og fælles stræben kan redde os frelst igennem 2020. Nu er det quiztid!

KLUMP A. LEVERWÖRPEL

LEDER

Ronkedorernes jul

Mens mange frygter at gå en trist højtide i møde, er der måske en gruppe, der i al hemmelighed glæder sig.

KLAUS WIVEL

KULTUR

Dengang zoologisk haves dyr er julemenuen

I den franske hovedstad har de travle gader, stræder og restauranter længe pandemien, og denne jul i Paris bliver usædvanligt stille. Men pariserne katastrofer før.

SIGNE WULFF

24 spørgs

Svar på spørgsmål o
Weekendavisen, og
Annonce fra W

IDEER

Det' sørme, det' sandt, det' sødt

Hvad skal der til for at få os til at spise mindre sukker? Forskerne prøver med alskens tricks som vanilje aromaer og sødestoffer, men hjernen er snu, og den vil have den ægte vare.

ANDERS BOAS

IDEER

Historien i konfekt

Hvor marzipan kan føres tilbage til Visconti-Sfallets Milano, vil ingen tilsyneladende tage ansvar for opskrift på nougat.

HELLE BRØNNUM CARLSEN

PODC

Poul Erik Krasnik Philip Guston frie k

I denne særudgave af
Krasnik med Louisian
Tøjner, om den frie l
identitetspolitikens inc
samf

SKRIBENTERNES AVIS

Klaus Rothstein

Kritiker, kommentator,
journalist, afhængig af
litteratur, tilhænger af god
gammeldags humanisme.

Anna Libak

Udlandsredaktør – Det som
mange tænker, men få tør
sige.

Magnus Boding

Dækker Danmark som et
fremmed land, og konflikter
verden over.

(

O
psyl
sor

Weekendavisens Litteraturliste

Weekendavisens anmerkede ti danske udgivelse
allerede om. Nu er det
bestemte, hvem de
Weekendavisens Litte
år 20

AFGIV DERES

UDLAND

En tilfældig akademikers hændelige død

En ung italiener tog til Kairo og blev tortureret ihjel. Sagen er blevet en alvorlig belastning i forholdet mellem Egypten og Italien, der mener at have beviser for, at medlemmer af den egyptiske efterretningstjeneste stod bag.

MORTEN BEITER

UDLAND

Kina strammer gremmen i Xinjiang

Kampagnen for kontrol med de muslimske uighurer er i fuld
fase. I Beijing falder omverdenens kritik for døve
planer om at skifte kurs.

PETER HARMSSEN

Den underbetalte elite

»Min bror kører med burgere for Jagger, og han tjener mere end mig.« En overproduktion af eliten presser lønninger og vilkår i den kreative klasse.

SONJA FURU

UDLAND

Store ambitioner,

blandede resultater

Det frygtelige COVID-år førte på europæisk plan til en historisk genopretningspakke – og en alt for velkendt stilstand på flere andre områder. En status over et år, der skulle bringe EU tættere på borgerne.

OLE NYENG

Danmark kommer bagest i vacci

I den første vaccineudrulning vil Danmark komme efter lande som USA, St. EU's bureaukrati har stået i vejen for effektivt vaccineindkøb. Det kan komrn BNP og reddede menneskeliv.

MAGNUS BODING HANSEN og **JEPPE MATZEN**

PODC

Sex og vold forst

Hvordan en lille gri intellektuelle brugte hor gøre Jahve til eneherske mange

24 SPØRGSM

Siden år 1900 har kun ni år levet op til definitionen på en hvid jul.

PETER FRIIS
MØLLER

Sneen gav os lys i sjæ Hvad gør vi nu, da de

PERNILLE
STENSGAARD

Tænk, hvis VE

Pandemien har forstær
nære og det fjerne: ind
Alt det imellem er de
Måske skulle vi begy
klogskaben i det digital

MARTIN I

UDI

En skic

For Joe Biden er fa
blindt på sin yngste
han måske l

RENÉ C

UDLAND

Hurtigruten

Coronavirussen opstod i Kina, men det autoritære styre har samtidig vist, hvordan man slipper af med den igen i en fart. På en måde, som de vestlige demokratier vanskeligt kan eftergøre.

PETER HARMSSEN

UDI

Guds

De ortodokse ud
livskraft, som vestkir
autoritet er genopst
ubrudte tradition
ældgamle og gå
symboliserer kirk
tilbage til Jesus Kris

ASLI

Hør Week

Hver uge kan De høre i
artikler oplæst af:

FIND UGENS OPL

BØGER

Grevinden på sjette

Galmandsværk. Forfatteren Amalie Skram sikrede sig varig berømmelse med sin klassiker om livet på kommunehospitalets sindssygeafdeling. En prominent medpatient løb med den internationale læzerskare.

POUL DUEDAHL

BØ

Nordsjælland befriet fra sjæl

Et anderledes og
gyldne nordkyst med
Helsingør redder præst
læk

PERNILLE S

KULTUR

Den bedste fra 2020

Pandemien gik hårdt ud over
det forgangne år, og mange
musikerne ved med at lave
musik – meget af det er

KLAUS LYNGE

LYT TIL VIDENSKABEN

PODCAST

Ind i psykopaten

Vi ved ikke, hvordan eller hvornår
psykopaters hjerner ændrer sig. Og
allermindst ved vi om de
hverdagspsykopater, som går rundt blandt
os. Chefpsykolog Tine Wøbbe er gæst i
ugens podcast.

24 SPØRGSMÅL TIL PROFESSOREN

PODCAST

En filosof til (al)tiden

Den tyske filosof Arthur Schopenhauer var
ærkepessimist, og det kunne vi lære noget
af i dag.

24 SPØRGSMÅL TIL PROFESSOREN

PODCAST

Børn skal hjem

Børns dannelse handler om
frihed, men om strukturer og
Schultz Jørgensen er gæst i
til professor

24 SPØRGSMÅL TIL PROFESSOREN